

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Sect. 1. Vtrum Eucharistia sit Sacramentum ab aliis diuersum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

TRACTATVS DE VENERABILI EVCHARISTIÆ SACRAMENTO.

QUAMVIS regulariter sacramentum Pœnitentiæ prius à fidelibus accipiat, quam Eucharistia, id tamen per accidens est, propter peccata ab ipsis commissa. Vnde quando adulti olim baptizabantur, prius ad Eucharistiam accedebant, quam ad Pœnitentiam. Merito ergo S. Thomas prius de ipso tractat à *quæst.* 74. vsque ad 83. cuius ordinem in nostris Disputationibus ferè obseruabimus.

Habet autem hæc materia quatuor partes. Prima merè est scholastica. Secunda pertinet ad Controversias cum Hæreticis. Tertia, ad quæstiones Scripturæ sacræ. Quarta denique ad Theologum moralem, & quæstiones circa Casus conscientie. Ex his primam pro munere nostro ex professo pertractabimus, secundam, & tertiam omnino, illam ad Controversistas, hanc ad Scripturæ interpretes remitemus. Vnde controuersiam de præsentia reali Christi in Eucharistia, & alias similes, quæstionem item de die, quo Christus Eucharistiam instituit, & similes, supponemus ex iis, qui hoc sæculo latissime, & doctissime de iis disputarunt. Vltimam denique, licet nostri muneris minus propriam, non omnino relinquemus, quia ad Theologum Scholasticum spectat, principia illa radicibus examinare, & corroborare, ex quibus Theologi morales suam doctrinam deducunt, & quæ pro breuiori illius disciplinæ methodo non vacat illis subtiliori examine comprobare.

*Præter illam
adulti post
Baptismum
accedebant
ad Eucharis-
tiam, quàm
ad Pœnitentiam.
Quatuor partes
huius tractatus
tertia.*

DISPUTATIO I.

An, & quid sit Eucharistiæ
Sacramentum.

SECTIO I. *Vtrum Eucharistia sit sacramentum ab aliis diuersum.*

SECTIO II. *An hoc Sacramentum componatur intrinsecè ex speciebus, & corpore, & sanguine Christi.*

SECTIO III. *Vtrum Eucharistia importet in recto corpus, & sanguinem Christi, an verò species sacramentales.*

SECTIO IV. *An verba consecrationis componant intrinsecè sacramentum Eucharistiæ.*

SECTIO V. *Afferuntur alia argumenta, & solutiones recentiorum contra doctrinam præcedentem.*

SECTIO VI. *Vtrum actio transsubstantiatiua pertineat intrinsecè ad hoc Sacramentum?*

SECTIO VII. *Vtrum usus, seu sumptio Eucharistiæ pertineat intrinsecè ad hoc Sacramentum?*

REMITTO has duas quæstiones ad illam, quæ in præsentia solet disputari, vtrum sit vnicum, vel multiplex Eucharistiæ sacramentum: ægrè enim, & difficile scies, quomodo multiplicetur eius essentia, nisi præcognita essentia quidditate.

SECTIO I.

Vtrum Eucharistia sit sacramentum ab aliis diuersum.

DVO continentur sub hoc titulo; vtrumque facile, vtrumque certum: esse scilicet sacramentum nouæ Legis; & esse diuersum ab aliis omnibus. Primum constat ex Trid. *sess.* 13. per totam, & *sess.* 7. & alibi sæpe; ex Florentino in Decreto de vnione Armenorum; & ex c. *Firmiter*. de summa Trinitate & fide Catholica; & alibi sæpe. Est autem adeò certa hæc pars, vt ne ab Hæreticis quidem negetur. Nam Lutherus lib. de Captiuit. *Babylonica,*

f. Duo continentur in hac sectione certa. Conc. Trid. Concil. Flor. Primum ad eò certum vt na quidem ab hæreticis negatur.

Babylonica, qui tantum ponit vnicum sacramentum à Christo institutum, dicit, hoc esse Eucharistiam. Caluinus in Institutione, qui dicit esse duo tantum sacramenta, ait, vnum esse Eucharistiam. Melancthon, qui posuit quatuor; Posthelus, qui posuit sex, vnum autem esse Eucharistiam, vt tradit Lindanus 4. *Panoplia* c. 6. & Caltro verbo *Eucharistia*. & denique Mahometus c. 4. *Alcorani* fatetur hoc sacramentum, & ait, esse veneratione dignum: sed reprehendit Christianos, quod in Eucharistia eum deuorent, quem Deum esse dicunt. Videatur Prateolus lib. 11. *Elenchi hæresum*, verb. *Mahometus*, prope finem. & Valquez in *presenti disp.* 167. c. 1. vbi latè probat, nullum adhuc hæreticum negasse in speciali Eucharistiæ sacramentum: aliud enim est malè de illo sentire negando realem Christi præsentiam, & alia huiusmodi; aliud negare in vniuersum, dari aliquod Eucharistiæ sacramentum à Christo institutum.

Ratione probatur, quia est signum sensibile, &c.

Ratione etiam probatur facillè hæc pars, ex definitione sacramenti, scilicet, *signum sensibile practicum gratia sanctificantis*: quæ tota conuenit Eucharistiæ, vt de se patet, & infra amplius declarabitur, & constat ex Christi institutione *Matth. 26. Marc. 14. & Luc. 22.* vt inferius videbitur; neque enim modò opus est amplius in hoc immorari.

2. Secunda pars constat ex Florentino, Tridentino, &c.

Secunda verò pars, scilicet esse sacramentum ab aliis diuersum, constat ex Conciliis Florentino, Tridentino, & aliis, Eucharistiam semper sigillatim, vt sacramentum diuersum numerantibus. Ratio est aperta, quia essentia, & partes Eucharistiæ differunt omnino ab essentia, & partibus aliorum Sacramentorum, scilicet penes materiam, & formam. Ratio item congruentiæ communiter ad hoc ipsum adducitur à S. Thoma & aliis, ex diuersitate finis. Nam Eucharistia instituta est ad conseruandam, & augendam vitam spiritualem animæ, non secus ac cibus materialis conseruat vitam naturalem: hic autem finis non competit ex propria institutione alteri sacramento; vt discurrenti per singula facillè constabit.

3. Vulgaris obiectio ex sacramento Confirmationis potius.

Contra hanc partem est vulgaris obiectio desumpta ex sacramento Confirmationis; quod quidem institutum etiam est ad augendam vitam spiritualem: in eo enim differt à Baptismo, quod Baptismus sit ad generandam vitam; Confirmatio verò ad augendam, deducendumque hominem ad statum virilem: ergo non differt Confirmatio ab Eucharistia. Probat consequentia, quia in ordine naturali idem cibus, qui deseruit ad nutriendum, & conseruandum hominem, deseruit etiam ad augendum illum; ergo cibus spiritualis, qui institutus est ad nutriendum hominem spiritualiter, institutus etiam est ad augendum illum spiritualiter; ergo Eucharistia habet eundem finem, quem habet Confirmatio.

4. Multa & varia solutioes præmittuntur.

Mirum est, quot solutioes huic difficultati reddantur, & quot principia Philosophica euoluuntur. Ego eas omnes libenter præmitto; quia hæc congruentia desumpta ex nutritione, & augmentatione, non est adeò ad amissum accipiendâ, vt debeat exemplum in omnibus tenere. Habent enim hæc duo sacramenta alia plura capita, ex quibus magis distinguantur, ex materia, ex forma, &c. Breuiter ergo respondeo, puerum genitum naturaliter indigere quidem alimento, tum ad vitam conseruandam, & augendam, tum etiam ad vires adquirendas. Sic etiam baptizatus indiget vitæ spiritualis augmento; indiget etiam viribus ad pugnandum. Eucharistia quidem data est ad nutriendum, & augendam vitam animæ; Confirmatio autem ad vires, roburque præstandum, non quidem per modum alimenti, sed per modum medicinæ confortantis, vt viriliter pugnet prælia Christi, non solum contra visibiles, sed etiam

Solutio nostra potius ex eo quod Eucharistia data sit vt alimentum ad vitam conseruandam Confirmatio verò ad vires adquirendas in ordine ad pugnam.

contra inuisibiles hostes. Ideo enim Eucharistia datur sub specie cibi corporei, vt insinuetur eisdem effectus causare in anima, quos cibus naturalis in corpore: at verò Confirmatio datur sub Chrismate, vt insinuetur, non quidem alere ex propria institutione, sed vngere, & confortare hominem ad luctam, instar veterum luctatorum, qui oleo parabantur ad luctam. Eucharistia ergo dat vires nutriendo; Confirmatio verò dat etiâ vires, non tamen nutriendo ex propria institutione, sed confortando, & roborando per modum vñctionis, & medicinæ.

Dices; Confirmatio etiam habet ex sua institutione augere vitam spiritualem conferendo augmentum gratiæ iustificantis; ergo ex sua institutione habet dare vires nutriendo, sicut Eucharistia. Respondetur, hoc, quod est conferre gratiam, non esse effectum proprium Confirmationis, sed commune omnibus Sacramentis: effectus autem proprius illius, est dare gratiam cum ordine ad auxilia quædâ vberiora, quibus vt miles Christi confirmatus possit fortiter præliari contra hostes: ex quo oritur differentia valde obseruanda inter Eucharistiam, & Confirmationem: nam licet vtrique conferat gratiam cum ordine ad auxilia ad bene operandum, & resistendum tentationibus; cum hoc tamen discrimine, quod Eucharistia postulat illa auxilia in ordine ad eum finem, vt homo bene operando crescat in gratia, & sanctitate interna, & augeatur eius vita spiritualis; & postulat eò, quod per nutritionem spiritualem auxilium substantiam hominis, & ideo reddit robustiorē ad omnes operationes, siue necesse sit pugnare, siue mereri sine pugna: at verò Confirmatio postulat ea auxilia ad eum finem peculiariter, vt homo possit resistere tentationibus, proficere fidē, & fortiter præliari: non enim reddit hominem ex propria institutione robustiorem ad operandum vt sit, sed ad resistendum in prælio, & tentationibus; & hoc non per modum cibi, sed vñctionis, quam imitatur: differunt ergo tam ex parte finis diuersi, quam ex parte modi, quo illum significant; quod totum oritur ex eo, quod Eucharistia instituta est per modum cibi spiritualiter nutriendis: non verò Confirmatio.

Dices; Eucharistia non solum nutrit, sed reparat vires spirituales contra tentationes: hoc autem fit per auxilia, quibus pugnemus contra illas; ergo licet non augeat gratiam, daret hæc auxilia. Respondetur, Eucharistiam reparare vires per modum cibi: quare sicut cibus reparat vires dando sanguinem, ex quo nutriatur homo, & fiant spiritus, &c. sic Eucharistia reparat vires nutriendo, dando scilicet gratiâ, ex vi cuius homo fiat robustior: at verò Confirmatio directè tendit ad dandas vires, ad resistendum, & ad hunc finem dat gratiam; sicut sacramentum Pœnitentiæ directè tendit ad remissionem peccati, & ad hunc finem dat gratiam sanctificantem.

Vnde apparet, licet omnia sacramenta re ipsa augeant gratiam, si inueniunt subiectum gratum: hunc tamen effectum augendi gratiam esse proprium Eucharistiæ in sensu formali; hoc est, per se, & ex vi propriæ significationis. Nam Baptismus, v. g. per se potius tendit ad generationem spiritualem, vt constat. Pœnitentia item ex se significat reconciliationem, & remissionem peccati. Extrema vñctio tendit ad perfectam sanitatem à reliquiis peccatorum. Ordo ad rectum ordinis vsum; sicut Matrimonium ad dandas vires, quibus eius onera laudabiliter portentur. Confirmatio ad dandas vires & robur in ordine ad fidei confessionem. Quare non primariò, sed secundariò respiciunt gratiam in ordine ad proprios singulorum fines. At verò Eucharistia, quæ est cibus animæ, per se, & ex vi propriæ significationis

nis ordinatur ad augendam substantiam vitæ spiritualis: sicut cibus materialis ordinatur ad augendam vitam, & substantiam corporis: respicit ergo immediatè, & per se ipsum augmentum gratiæ; quod nulli ex aliis Sacramentis ita convenit.

8. *Instantia.* Dices; alia etiam sacramenta per se habent causare gratiam, & quidem omnia præter Baptismum, & Pœnitentiam exigunt per se subiectum gratum; nam si status peccati non opponeretur eorum significationi, non esset obex impediens eorum effectum: ergo illa etiam ex vi suæ significationis, & per se significant augmentum gratiæ. Respondetur, illa sacramenta, licet per se prærequirant vitam in anima, eò quod ordinantur ad aliquos actus vitales, qui supponunt vitam, non tamen ordinari ad illud augmentum gratiæ præcisè ut augmentum est, sistendo ibi, sed quatenus est principium talium actuum. Eucharistia verò, quia cibus est, habet ex propria ratione augere vitam, & substantiam sub ratione augmenti, ita ut illud intenderet, etiam si ad aliam operationem non ordinaretur. Fateor, de facto ordinari etiam Eucharistiam ad operationes; quia cibus etiam ordinatur ad dandas vires in ordine ad operandum: ordinatur tamen ad ipsum augmentum sub ratione augmenti; quia cibus etiam tendit ad nutriendam, & augendam substantiam aliti.

9. *Instantia iterum.* Dices iterum, non est proprium cibi augere substantiam; nam licet in pueris id faciat, non tamen in viris, & senibus, sed solum reparat ea, quæ continuo deperduntur: non ergo significat per se cibus Eucharistiæ augmentum vitæ spiritualis. Respondetur, cibum per se habere, ut augeat substantiam, donec perveniat ad statum perfectum; postea verò reparat vires. Cum ergo anima nostra in hac vita semper sit in statu augmenti, quippe quæ nondum pervenit ad statum perfectum; hinc fit, ut Eucharistia in nobis semper significet per se augmentum vitæ, & gratiæ: non enim potest nutrire sine augmento eos, qui sunt in statu augmenti. Adde, cibum corporalem ideo non augere, quoties nutrit, quia deperduntur quotidie plures partes ipsius substantiæ, & ideo illa, quæ de nouo adveniunt, non faciunt augmentum simpliciter; at verò in vita spirituali id non potest esse; quia, durante vita animæ per gratiam, nihil gratiæ deperdi potest, quoad substantiam, sed solum quoad fervorem in operando; quare omnis nutritio spiritualis debet augere substantiam gratiæ, & ordinari ad augmentum, licet quoad fervorem possit dici, quod aliquando non augeat, sed reparat id, quod per inclinationes, & fomitem deperditur: non potest ergo cibus spiritualis ordinari per se ad nutriendum per productionem gratiæ, quin eo ipso ordinetur ad augmentum gratiæ.

10. *Eucharistia est omnino sacramentum nobilissimum.* Habemus ergo, Eucharistiam esse sacramentum novæ Legis à Christo Domino institutum, à cæteris omnibus diversum. Restat scire, quem habeat dignitatis locum inter illa. Omnes Theologi farentur, esse Sacramentorum omnium præstantissimum, & dignissimum. Cui conclusioni satis fauet Concilium Tridentinum sess. 13. & alibi, illud appellans Sacramentum sanctissimum, venerabile, sacro-sanctum, in quo Deus divinitus suis erga homines amoris velut effudit, &c. Ad quod videtur attendisse idem Concilium, dum sess. 7. can. 3. de Sacramentis, damnat eos, qui dixerint, omnia sacramenta esse paria, ut nulla ratione unum sit alio dignius. Ad eò, ut hæc veritas videatur nonnullis de fide definita; inter quos est Suarez in præfati disp. 39. sect. 2.

11. *Dignitas Eucharistiæ vnde queratur.* Cæterum, quidquid de hoc sit, meritò dubitari potest, an hic excessus Eucharistiæ supra alia sacramenta proveniat ex eo, quod cæteris paribus, & cum P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

æquali dispositione conferat suscipienti maiorem gratiam, quàm quodvis aliud sacramentum. Res hæc est omnino incerta, & soli Deo nota; quare licet posset piè ita credi, non tamen solidè comprobari. Illud certum, dignitatem Eucharistiæ ex eo potissimum sumendam, quod contineat in se Christum Dominum auctorem totius gratiæ, & sanctitatis; reliqua enim sacramenta habent virtutem à Christo Domino eorum auctore; Eucharistia verò habet ipsum Christum, à quo omnia sacramenta fluxerunt, & ideo maiorem longè postulat venerationem. Nunc iam videamus in particulari, quid intrinsecè includat quidditas huius sacramenti.

SECTIO II.

An hoc Sacramentum componatur intrinsecè ex speciebus, & ex corpore, & sanguine Christi.

Duplex compositio possumus considerare in quolibet sacramento; prima est ex significatione, & re significantem, sicut in voce naturali datur ipsa entitas vocis, quæ significat, & datur significatio, seu vis, quam habet ex impositione hominum ad significandam talem, vel talem rem: sic etiam in sacramento Baptismi, v.g. datur ipsa entitas ablutionis, & verborum, &c. & vis etiam, quam habet ex divina institutione ad significandam gratiam: illud prius potest appellari subiectum; hoc verò posterius, nempe vis significandi, potest appellari quasi forma constituens sacramentum in ratione signi ad placitum ex divina institutione. An verò hæc vis significandi sit ens rationis, vel aliquid reale, non est huius loci; pertinet enim ad materiam de Sacramentis in genere, ubi aliquid diximus disp. 1. sect. 3.

Rursus possumus in ipso subiecto sacramenti considerare aliam compositionem; nam sicut vox, quæ est subiectum significationis, adhuc ipsa in sua entitate componitur ex pluribus syllabis; sic etiam Baptismus, qui est subiectum significationis, componitur intrinsecè ex materia, & forma, nempe ex ablutione, & verbis: & de hac secunda compositione querimus in præfati, supponendo scilicet, in Eucharistia dari subiectum significans, & vim etiam significandi gratiam ex divina promissione: querimus, inquam, quod sit subiectum illud, quod habet hanc vim significandi: & an hoc subiectum componatur intrinsecè ex aliquibus partibus?

Potest autem de multis dubitari in præfati, an componant intrinsecè sacramentum Eucharistiæ, de accidentibus scilicet, seu speciebus panis, & vini remanentibus: de corpore, & sanguine Christi: de anima item, & diuinitate eius: de verbis Consecrationis: de actione transubstantiatiua: de usu denique, seu susceptione actuali Eucharistiæ; de quibus omnibus sigillatim dicendum est. In hac verò sectione quæritio est de speciebus remanentibus, & de corpore, & sanguine Christi, an componant intrinsecè hoc sacramentum. Supponimus autem de fide, præfati corporis, & sanguinis Christi: dubitamus tamen, an hoc sacramentum ea includat intrinsecè, & ex ipsis componatur.

Duplex est in hac quæstione extrema sententia. Prima dicit, solum corpus, & sanguinem Christi intrare ad constitutionem huius sacramenti; species autem solum connotari, non verò componere illud. Hæc tribuitur communiter VValdensi tom. 2. de VValdensi Sacramentis, cap. 20. Vasquez tamen disp. 167. num. 10. Vasquez, & sequentibus, eum late conatur ab hac opinione liberare. Secunda sententia docet è contra, solas species constituere sacramentum: connotando tamen corpus,

12.

Duplex compositio in quolibet sacramento.

Prima ex significatione & re significanda.

13.

Secunda ex materia & forma, & de hac secunda hic quæritur.

14.

Suppositio de præfati corporis, & sanguinis Christi: dubitamus tamen, an hoc sacramentum ea includat intrinsecè, & ex ipsis componatur.

15.

Duplex sententia extrema.

VValdensi tom. 2. de VValdensi Sacramentis, cap. 20.

Vasquez disp. 167. num. 10.

Vasquez, & sequentibus.